

[Tilbage til nyeste nummer](#) [Til Arkiv](#)

Hjemmeværns-
bladet nr.2,
marts 2004

[Grundlaget for
demokrati](#)

[Hær af
arbejdsløse](#)

Hvad med folkeligheden

Hjertet af det danske forsvar er de solide rødder med god jordforbindelse. Hjemmeværnet og ikke mindst værnepligten er garantien for den folkelige opbakning til at værne om de ægte værdier i samfundet.

Af Per Svensson

Hvad er folkelighed egentlig? Nok ikke umiddelbart til at forklarer. Men har man gennem en række år været på Hjemmeværnets Højskole som foredragsholder eller som deltager, kan man alligevel have fået færten af, hvad der menes.

Her kunne man møde fiskeren fra Harboøre, skolelæreren fra Bornholm sammen med landmanden fra Fyn og studenten fra København. Kvinder og mænd i alle aldre – unge som gamle med forskellig skolegang og uddannelse. Med alle tre værnfarver – grønne, blå og lyseblå - repræsenteret fra hele Danmark.

Tog man rundt i landet til kompagnier og eskadriller var spredningen i erhverv og uddannelse præget af det lokale miljø, men ellers var oplevelsen

den samme. Her var man fælles om at vise en vilje til forsvar - af sin familie og af sit land. Og ud af fællesskabet voksede en generel forståelse af andres synspunkter og holdninger. Man sleb kanterne af og lærte at sætte pris på hinanden og værdsætte det, man var fælles om. Det var folkelighed i ordets bedste betydning.

Noget lignende gjorde sig gældende ved aftjening af militær værnepligt. Den almindelige værnepligt betyder, at ingen erhvervsgrupper kan undsige sig aftjening af værnepligt. Før grundloven i 1849 var det kun bønderne, der blev soldater. Folk fra byerne var undtaget.

På en belægningsstue var alle nok værnepligtige i tyveårs alderen, men her kunne københavneren alligevel lære bonden at kende. Tiderne har ændret sig fra den gang, de værnepligtige fortrinsvis var bønderkarle, håndværkssvende og arbejdsdrengene. Til gengæld har de unge i dag næsten alle en længere og bedre skolegang. Ikke desto mindre har det vist sig, at aftjening af værnepligt blandt andet er en god måde at integrere unge med en anden etnisk baggrund end dansk i det danske samfund.

[Top](#)

Grundlaget for demokrati

At noget er folkeligt er ikke, som det ofte opfattes, noget mindre seriøst. Tværtimod, det er grundlaget for det demokrati, vi kender og værdsætter.

Nu arbejdes der på, at opstille et nyt og anderledes forsvar. Et internationalt orienteret forsvar uden mobiliseringsstyrke. Forsvarsbudgettet er fastsat på forhånd. Det skal være uændret fra nu.

Værnepligten foreslås nedsat til tre måneders grunduddannelse. Denne skal omfatte for eksempel katastrofehjælp, førstehjælp, bevogtning, sanitet og beskyttelse, siger forsvarsministeren. Egentlig uddannelse til soldat får man ved efter grunduddannelsen at tegne en ni måneders kontrakt om videre uddannelse.

I forbindelse hermed rammer sparekniven også hjemmeværnet. Det skal skæres ned, så det kun består af feltduelige enheder. Ja, et parti vil helt nedlægge hjemmeværnet.

Hvad så med folkeligheden?

Hvis man prøver at skrue tiden lidt frem, hvad kan man så frygte?

Der er vist ingen, der for alvor tror, at tre måneders værnepligt ikke er et trin på vejen til et rent professionelt forsvar. Der vil opstå problemer med at få

det tilstrækkelige antal værnepligtige til at tegne kontrakt om international tjeneste. Dernæst vil politikerne for alvor overveje at suspendere værnepligten til fordel for professionelle soldater.

[Top](#)

Hær af arbejdsløse

Her viser erfaringerne fra lande uden værnepligt, at antallet af kontrakter er afhængigt af antallet af unge arbejdsløse. Mange arbejdsløse betyder mange soldater, få arbejdsløse giver få eller ingen, der tegner kontrakt.

I nogle lande er resultatet reelt blevet, at de menige soldater kommer fra de dårligst stillede samfundslag med de generelt set ringeste skoleuddannelser.

Aspiranter til officerskorpset vil fortrinsvis være studenter, der får en målrettet uddannelse til officer uden reel kontakt med og forståelse for de sociale lag, hvorfra de menige rekrutteres.

Mange veltjente hjemmeværnsfolk vil føle sig svigtet af politikerne. Man tager uniform og våben fra dem. Fra dem, der ikke er feltduelige. Den felthær, hjemmeværnet hidtil har baseret sin uddannelse og sin operative indsættelse på, er væk. I stedet forventer man, at tidligere feltduelige soldater vil fylde hjemmeværnets rækker. Værdien af erfaringer, baseret på kendskab til de lokale omgivelser, påskønnes ikke. Væk er de, der som følge af lokalkendskab hurtigt kan se, melde og handle.

Hvor er så bredden i det folkeligt baserede forsvar så blevet af?

Det er egentlig en underlig tanke. Partier med rødder i højskole- og andelsbevægelsen eller i arbejderbevægelsen arbejder i dag for et forsvar, der er mindre folkeligt.

Prisen på et moderne forsvar er fastsat på forhånd. I virkelighedens verden vægtes økonomi højere end værdien af en ægte forsvarsvilje.

Var der nogen, der talte om værdikamp?

Per Svensson er oberst og seniorforsker ved Handelshøjskolen

[Top](#)